

מסטר א', תשע"ח . קורס מס' 1041.1102

אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' מזרחי - ימי ב' 8:30-10:00

הפקולטה למדעי החברה

ד"ר הרפז - יום ד' 14:00-16:00

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

מבוא לסוציולוגיה

פרופ' ניסים מזרחי, ד"ר יוסי הרפז

מתרגלות/ים: מר תומר רוזוב, גב' גל ליפשיץ, גב' רותם רבינוביץ, מר יואב ברנד

תיאור הקורס:

הסוציולוגיה הינה תחום ידע העוסק בחקר החברה האנושית ובמיקומו/ה של האדם/החווה בתוכה. הקורס יציג את היסודות התיאורטיים והמתודולוגיים של החשיבה הסוציולוגית בת ימינו. הקורס יתחלק למספר חטיבות, בהן נציג את עקרונות החשיבה הסוציולוגית ונדון בסוגיות חברתיות עכשוויות ממגוון נקודות מבט תיאורטיות.

שעות קבלה:

<u>שעת קבלה</u>	<u>דואר אלקטרוני</u>	<u>שם המתרגלת/ת</u>
שלישי 9:00-10:00	tomerrozov@mail.tau.ac.il	תומר רוזוב
שני 12:00-13:00 (ניתן לקבוע זמן אחר בתיאום מראש)	rotemr@mail.tau.ac.il	רותם רבינוביץ'
רביעי 13:00-14:00	gallifshitz@mail.tau.ac.il	גל ליפשיץ
רביעי 18:00-19:00	yoavbrand@mail.tau.ac.il	יואב ברנד

פרופ' מזרחי - בתיאום מראש; ד"ר הרפז - יום ד' 16:00-17:00

דרישות הקורס

- קריאה שוטפת של פריטי הקריאה כפי שהם מופיעים בסילבוס (לקרוא את פריטי הקריאה עד השיעור הרלוונטי ולא לאחריו).
 - מעקב אחרי ההודעות המועלות לאתר הקורס, בו ניתן למצוא סריקות של פריטי הקריאה והודעות בדבר המטלות והבחינה. כתובת האתר: moodle.tau.ac.il.
 - מבנה הציון הסופי:
- א. דו"ח קריאה באורך עד עמוד, על מאמר אחד מתוך חומר הקריאה עד שבוע 4. יוגש עד תרגול מס' 4 (עובר/ת או לא עובר/ת).
- ב. בוחן מושגים - ייערך בשבוע 6 (10% מהציון).
- ג. מטלת אמצע - תוגש עד שבוע 8 (20% מהציון).
- ד. בחינה מסכמת (70% מהציון).

סילבוס ורשימת קריאה

פריטים המסומנים ב** = פרטי רשות והעשרה.

שבוע 1: מהו "החברתי"? מקורות החשיבה הסוציולוגית

ברגר, פיטר. 1985. "סוציולוגיה כבידור ליחיד" ו"סוציולוגיה כצורה של תודעה". בתוך: הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה. תל אביב: עם עובד. עמ' 32-9; 60-33.

Mills, C. Wright. 2000. "The Promise." In *The Sociological Imagination*, by C. Wright Mills, 5-11. New York: Oxford University Press.

מושגים: דמיון סוציולוגי, חברה

שבוע 2: גישות תאורטיות מרכזיות - קונצנזוס

דורקהיים, אמיל. 2006. "מהי עובדה חברתית?". בתוך: הכללים של המתודה הסוציולוגית. תל אביב: רסלינג. עמ' 59-57.

דורקהיים, אמיל. 2002. "התאבדות כתופעה חברתית" בתוך: התאבדות. תל אביב: נמרוד. עמ' 180-165.

מושגים: עובדה חברתית, תודעה קולקטיבית, לכידות חברתית ופיקוח חברתי

שבוע 3: גישות תיאורטיות מרכזיות - קונפליקט

מרקס, קרל ואנגלס, פרידריך. 1999. "המניפסט הקומוניסטי". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוא (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 305-295.

היילברונר, רוברט. 2012. "המערכת הקשיחה של קרל מרקס". הפילוסופים הארציים. ירושלים: שלם. עמ' 181-145.

מושגים: מעמד, פרולטריון, בורגנות, תשתית מטריאלית, מבנה-על

שבוע 4: גישות תיאורטיות מרכזיות - אינטראקציה סימבולית

גופמן, אירווינג. 1989. "הקדמה". בתוך: **הצגת האני בחיי היומיום**. תל אביב: רשפים. עמ' 24-13.

ברגר, פיטר ל. ולאקמן, תומאס. 1999. "מיסוד". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוא (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 408-395.

מושגים: הגדרת מצב, ניהול רושם, שיבוש בהגדרת מצב, מיסוד

שבוע 5: תיג, אחרות וחיברות

גופמן, אירווינג. 1983. "סטיגמה וזהות חברתית". בתוך: **סטיגמה**. תל אביב: רשפים. עמ' 20-7.

בקר, ה.ס. 1999. "חניכותו של מעשן המריחואנה". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוא (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 112-101.

** Lamont, M., and Mizrachi, N. (2012). "Ordinary People Doing Extraordinary Things: Responses to Stigmatization in Comparative Perspective". *Ethnic and Racial Studies*, 35(3):365-381.

מושגים: חיברות, סטיגמה, האחר, קרימינליזציה

שבוע 6: אי שוויון חברתי

ובר, מכס. 1999. "מעמד, סטטוס, מפלגה". בתוך: **היחיד והסדר החברתי**. דניאל רוט-הלר וניסן נוה (עורכים). תל אביב: עם עובד. עמ' 332-345.

בורדייה, פייר. 1979. "שלוש דרכים להיבדל". מתוך Pierre Bourdieu, *La distinction*, עמ' 204-215. תרגום מצרפתית: ז'יזל ספירו ופרופ' גדי אלגזי.

** ובר, מקס. 1984. "הטיפוסים של סמכות ותיאום מחייב", בתוך: **מדינה וחברה**. ש. אייזנשטדט ע. גוטמן י. עצמון (עורכים). תל-אביב" עם-עובד. עמ' 48-34.

מושגים: מעמד, סטטוס, מפלגה לפי ובר, היבדלות, טעם, הביטוס

שבוע 7: רציונאליות, פרופסיה והניהול המודרני

שנהב, יהודה. 1991. **אידיאולוגיות ניהול בעידן הרציונליות**. האוניברסיטה המשודרת. עמ' 36-82.

קונדה, גדעון. 2000. **מהנדסים תרבות: שליטה ומסירות בחברת היי טק**. פרק 1, עמ' 9-36.

** ובר, מקס. 1993. "בירוקרטיה". בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נוה (עורכים), **היחיד והסדר החברתי**. תל-אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 222-229. (קריאת רשות)

מושגים: רציונליות, אידיאולוגיית הניהול הרציונלי, תרבות ארגונית חזקה, שליטה נורמטיבית

שבוע 8: דת וחילון

Durkheim, Emile. 1995. *Elementary Forms of Religious Life*. The Free Press Publishing. Pp. 418-425.

ברגר, פיטר. 2008. **המודרניות והאתגר החדש של הדת**. תכלת 32, קיץ התשס"ח, 2008.

מושגים: קדוש וטמא לפי דורקהיים, חילון

שבוע 9: לאום ומודרניות

אנדרסון, בנדיקט. 1999. **קהילות מדומיינות: הגיגים על מקורות הלאומיות ועל התפשטותה**. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 35-68.

סמית, אנתוני ד'. 2002. **האומה בהיסטוריה**. ירושלים: החברה ההיסטורית הישראלית. עמ' 84-100.

מושגים: קהילה מדומיינת, התכונות המקודשות של האומה, לאום ודת

שבוע 10: אתניות וגזע

שנהב, יהודה. 2006. "אתניות". בתוך: **אי/שוויון**. אורי רם וניצה ברקוביץ' (עורכים). באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון. עמ' 55-63.

Mizrachi, Nissim and Herzog, Hanna. 2012. "Participatory de-stigmatization strategies among Palestinian citizens, Ethiopian Jews and Mizrahi Jews in Israel". *Ethnic and Racial Studies*, 35(3), 418-435.

** Richard Alba. 2005. Bright vs. blurred boundaries: Second-generation assimilation and exclusion in France, Germany, and the United States. *Ethnic and Racial Studies* Vol. 28 No. 1 January 2005 pp. 20-49.

מושגים: תיוג אתני, אוריינטליזם, פוסטקולוניאליזם, הדרה (exclusion), גבול חברתי

שבוע 11: מגדר ופמיניזם

Lever, Janet. 1976. "Sex differences in the games children play." *Social problems* 23.4: 478-487.

זיו, עמליה. 1998. "דנה אינטרנשיונל". **תיאוריה וביקורת** 12-13, עמ' 401-411.

וולף, נעמי. 2004. **מיתוס היופי: על השימושים בייצוג של יופי נגד נשים**. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד. עמ' 19-26.

מושגים: מין, מגדר ומיניות, תיאוריה קווירית, פמיניזם: שלושת הגלים

שבוע 12: מדע ותיוג חברתי

גולד, סטיבן ג'. 1992. **אין מידה לאדם**. תל אביב: דביר. עמ' 11-23, 157-198.

מושגים: אאוגניקה (eugenics), דרוויניזם חברתי, רדוקציוניזם ביולוגי

שבוע 13: גלובליזציה

באומן, זיגמונט. 2004. **גלובליזציה: ההיבט האנושי**. הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 115-142.

הרפז, יוסי. 2012. ישראלים עם אופציה: הביקוש לדרכון אירופאי בישראל – אזרחות כפולה כירושה משפחתית וכסמל סטטוס. **מגמות** מ"ח (3-4), עמ' 626-655.

מושגים: נייודות גלובלית, ריבוד גלובלי, אזרחות גמישה